

Naturstig i Broby äng

Årstiderna

Broby äng är alltid värt ett besök, men vår, försommar och höst är det som vackrast här.

Våren

På våren, innan trädens löv skuggar marken blommar vårblommorna. Blåsippan kommer först, följt av mattor av vit-sippor och svalört, med inslag av vårlök, små-nunneört m. fl.

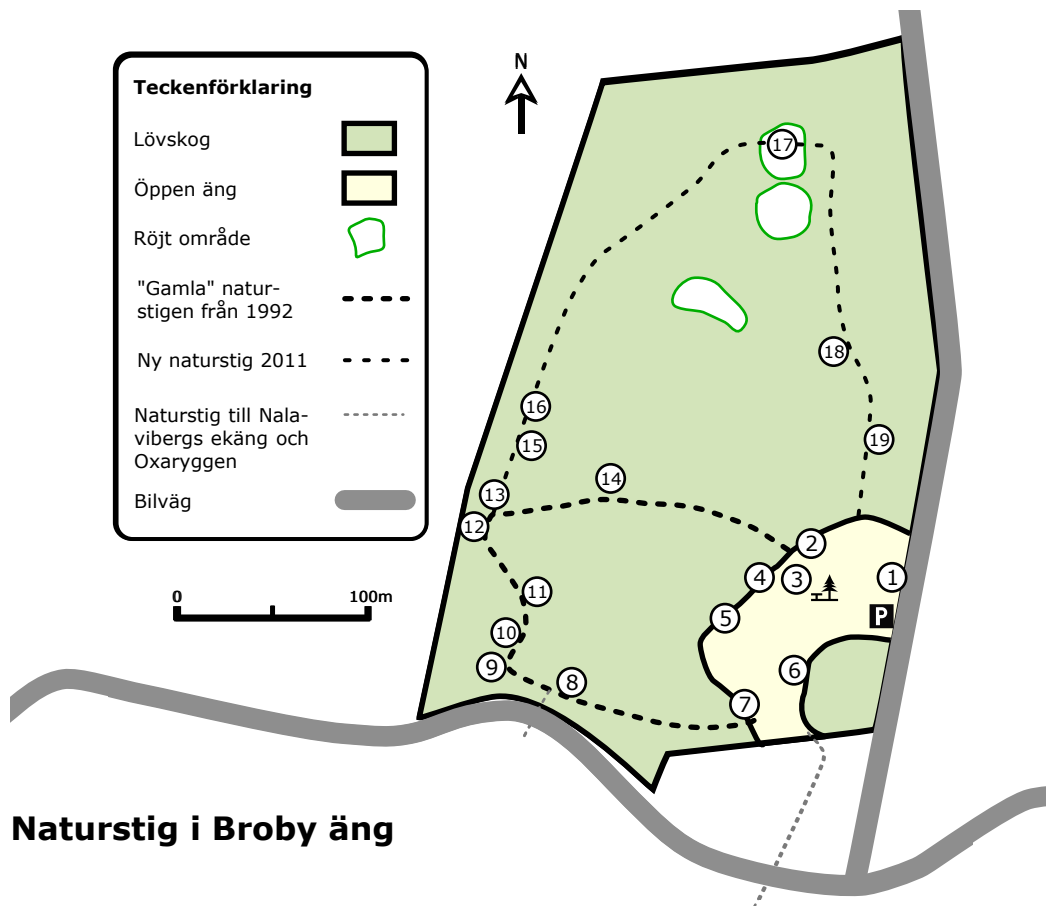
Hösten

Hösten är svamparnas tid. Då kan man se många av de över 400 svamparterna som är funna i Broby äng.

Här syns en rottryffel bland höstlöven.

Naturstigen i Broby äng är iordningsställd av Hallsbergs Naturskyddsförening. Vänd på bladet så finner du en beskrivning till stigen.

Naturstig i Broby äng

1. **Hägg** beväxten med **lavar**
Häggen blommar vackert när våren övergår i försommar. Strax intill växer en hägg i dålig kondition efter att ha blivit aväten av häggspinnmal. Den är också värd för många lavar. Den största och buskigaste av dem är slånlav. Lavarna är inte parasiter utan tar sin näring från luft och regnvatten.
2. **Ängen.** Den öppna del av Broby äng sköts genom slåtter, med förhoppningen att den ska bli växtplats för olika ängsblommor.
3. I den lilla dungen i ängen växer olika **lövträd och buskar**.
I. **Olvon** är en buske med egendomliga blommor. De fertila blommorna som bildar röda bär på hösten är små och oansenliga. De omges av en krans med skyltande sterila blommor som ska locka pollinerande insekter.
II. **Apel.** Om det är en vildapel bör den ha kala bladskaft mm.
C. **Ask.** Känd för att slå ut bladen sist på våren och fälla dem först på hösten.
D. **Nyponbuske**, ursprunget till våra odlade rosor.
4. **Getapel.** Ett litet träd med vassa tornar. Trots namnet bär det inga äpplen.

5. **Hassel.** Ett viktigt inslag i Broby äng. I brynet mot den öppna ängen blommar den rikligt varje vår.
6. **Hagtorn.** Vanligt träd i öppet landskap och skogsbyrn.
7. **Fågelbärsträd** är vildformen av körsbär. I kanten av ängen står några stora träd som har goda frukter i slutet av sommaren.
8. **Ek.** En ek kan bli gammal och grov. I Broby äng är skogen tät och de gamla ekarna har det svårt. Det ger möjligheter för olika svampar att växa och trivas. På denna ek kan du se ekticka som bruna utväxter på stammen.
9. **Asplåga** (liggande död asp). När odlingen upphörde i Broby äng växte aspar upp i den gamla hagen. Flera av dem har redan fallit. De blir då underlag för svampar och växter som hjälper dem att återgå till kretsloppet igen. Denna asp föll i stormen Gudrun i januari 2005. Hur långt har nedbrytningen gått?
10. **Asplåga från ca 1991.** När den föll var stammen beväxt med lavar av olika slag. Hur ser den ut nu?
11. **Ek som föll för Gudrun i januari 2005.** När eken hade fallit växte den rödlistade oxtungsvampen på den. Gamla ekar är ihåliga och fyllda med en brun massa av nedbruten ved som kallas mulm. Livsmiljö för många insekter.
12. **Drumlinlandskapet**, en berömd del av Närkeslätten. Drumliner är långsträckta strömlinjeformade kullar av morän bildade vid istidens slut. Ut över åkrarna ser du det mjukt böljande landskapet med drumlin efter drumlin.
13. Norrut går här **en slinga av naturstigen** som anlades 2011. Det var en gammal viltstig som trampats upp av vilda djur. Kom hit när snön ligger så får du se vem som gått här. Uppför backen går den gamla stigen till ängen.
14. **Ekstubbe.** När krigsfartygen byggdes av trä var alla ekar kungens egendom. Under beredskapsåren på 40-talet avverkades många gamla ekar, och den här stubben är troligen från den tiden. Hur fort bryts en ekstubbe ner?
15. **Nedrasad stenmur eller odlingsröse?** Broby äng är inte en urskog, och här ser du spår efter den mänskliga odlingen. Moränen i Broby äng är rik på stenar och block. På flera ställen kan man se rester av gamla odlingsrösen.
16. **Asplåga.** Denna asp föll vintern 2010/11. Nu kan du följa vad som händer med den under åren framöver.
17. **Ett röjt område.** För att gynna en del av ekarna i konkurrensen med aspar, askar och andra snabbväxande trädslag har ekarna i ett par områden röjts fram. Det nedhuggna materialet lades upp i högar för att bli underlag för olika svampar.
18. **Gran.** I Broby äng finns några enstaka granar. De verkar inte trivas bra och någon fortplantning av gran har inte setts sedan reservatet bildades.
19. **En björklåga.** Innan trädet föll helt lutade det ett tag mot andra träd. Det syns på fnösctickornas form. De växer så att deras porer alltid ska vara lodräta.

Några arter att hålla utkik efter

Kandelabersvamp

Rödlistad art som växer på döda multnande aspstammar på marken.

Nästrot. Orkidé som saknar grönt. Den lever som parasit på en svamp i marken. Frukställningen (t.v.) finns kvar hela året.

Samboradula. Denna lilla levermossa finns på många av trädstammarna. Skottet på bilden är ca 6 mm långt.

Aldyna. En vednedbrytande svamp som har några mm breda fruktkroppar. Vanlig på döda stående stammar av hassel.